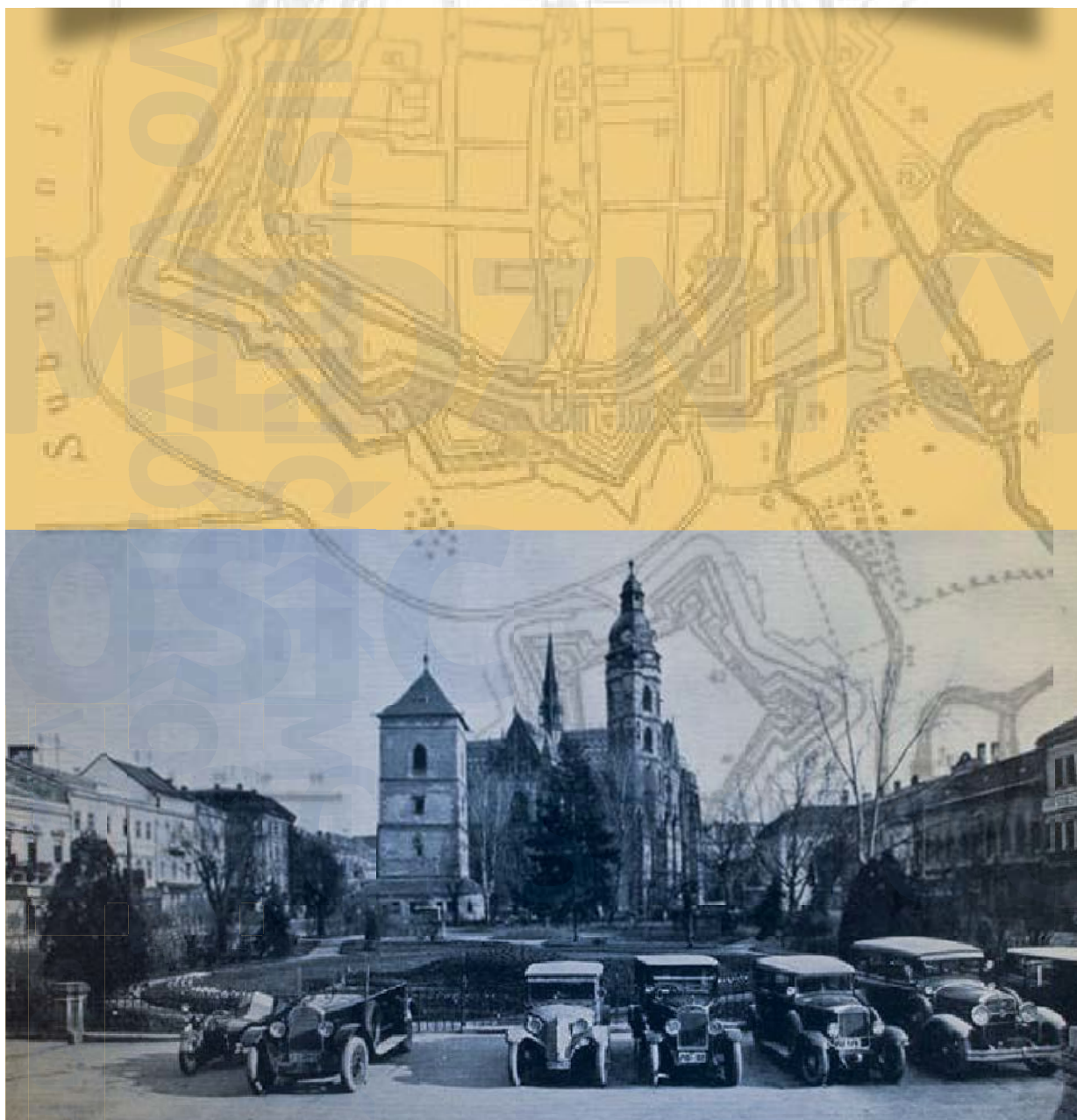

HISTORICKÉ MEDZNÍKY VO VÝVOJI KOŠÍC

v 20. storočí

HISTORICKÉ MEDZNÍKY VO VÝVOJI KOŠÍC

v 20. storočí

Nikola Regináčová – Alžbeta Bojková (Eds.)

Zborník príspevkov z vedeckej konferencie,
ktorú v dňoch 10. – 11. októbra 2013 zorganizovali v Košiciach
Katedra histórie Filozofickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika
a Spoločenskovedný ústav Slovenskej akadémie vied

Historické medzníky vo vývoji Košíc v 20. storočí

Nikola Regináčová – Alžbeta Bojková (Eds.)

Recenzenti

Prof. PhDr. Peter Švorc, CSc.

Mgr. Milan Olejník, PhD.

Publikácia bola vydaná v rámci riešenia projektu VEGA č. 01/0101/12 Miesta pamäti Košíc I.
(Historické prelomy a inštitúcie).

© Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Filozofická fakulta, 2013

Všetky práva vyhradené. Toto dielo ani žiadnu jeho časť nemožno reprodukovat, ukladať do informčných systémov alebo inak rozširovať bez súhlasu majiteľov práv. Za odbornú a jazykovú stránku príspevkov zodpovedajú autori.

ISBN

OBSAH

Migrácia a mesto Košice v období rokov 1880 – 1918 <i>(Nikola Regináčová)</i>	8
Školstvo v Košiciach pred a po vzniku Československej republiky <i>(Zlatica Sápsová – Mária Ďurková)</i>	22
Zmeny vo verejnej správe v medzivojnovom Československu a ich vplyv na mesto Košice <i>(Jana Šutajová)</i>	41
K postaveniu a úlohám košických masových médií v predmníchovskom a povojnovom Československu <i>(Marian Gladiš)</i>	52
Československé štátne reálne gymnázium v Košiciach – najväčšie gymnázium v prvej ČSR <i>(Alžbeta Bojková)</i>	67
Evakuácia významných úradov a inštitúcií z Košíc do Prešova v roku 1938 <i>(Martin Pekár)</i>	74
Osud košických Židov po nemeckej okupácii Maďarska podľa novín Felvidéki újság <i>(Timea Verešová)</i>	81
Viedenská arbitráž a jej vplyv na život Košickej diecézy <i>(Štefan Lenčíš)</i>	87
Postoj Poľska k Viedenskej arbitráži <i>(Pavol Matula)</i>	99
Zmeny v správe mesta Košice v rokoch 1945 – 1948 <i>(Štefan Šutaj)</i>	109
Vývoj názorov na erb mesta Košice v 20. storočí <i>(Ferdinand Uličný ml.)</i>	122
Teologické vzdelávanie a výchova v Košiciach v rokoch 1918 – 1950 <i>(Cyril Hišem)</i>	130

Úvod

V dňoch 10. – 11. októbra 2013 sa v Historickej aule Rektorátu UPJŠ uskutočnila vedecká konferencia *Historické medzníky vo vývoji Košíc v 20. storočí*, v rámci riešenia projektu VEGA „*Miesta pamäti Košíc I. (historické prelomy a inštitúcie)*“. Zúčastnili sa na nej nielen riešitelia projektu. Organizátori oslovili širšie spektrum historikov, ktorí sa zaoberajú problematikou výskumu miest, dejinami 20. storočia alebo priamo dejinami Košíc. Po publikovaní zámerov vedeckého projektu a zhodnotení prameňov a literatúry,¹ nasledovalo zhodnotenie jedného z významných medzníkov vo vývoji dejín Košíc – bitky pri Rozhanovciach.² Ďalším kolektívnym výstupom bola analýza a zhodnotenie vývoja významných vedeckých, vysokoškolských a zbierkotvorných inštitúcií,³ ktoré podieľali na rozvoji Košíc a fungujú ako prvok v pamäti mesta a jeho obyvateľov.

Vo výskumnom koncepte projektu, má osobitné miesto 20. storočie. Predovšetkým pre jeho bezprostredný dosah na súčasnosť a silné ovplyvňovanie historického vedomia obyvateľov mesta. Základným prvkom tejto konferencie boli historické udalosti, medzníky, ktoré výrazným spôsobom ovplyvnili ďalší vývoj mesta. Historické udalosti 20. storočia v historickej pamäti mesta a obyvateľstva zostali dodnes ako všeobecne známe a akceptovateľné medzníky. Mesto výrazne poznačili zmeny štátnych hraníc a zaradenie Košíc do rôznych štátov, výrazne ho ovplyvnili aj zmeny politických systémov. Tvoria súčasť dejín mesta, viažu sa na nich pamiatky kultúrneho a historického dedičstva mesta a cez tieto udalosti môžeme vnímať, skúmať a konfrontovať činnosť a osudy významných osobností aj radových obyvateľov Košíc. So zadaním sledovať tieto historické medzníky, sme sa obrátili na riešiteľov projektu a ďalších účastníkov konferencie, aby sme doplnili do mozaiky dejín mesta ďalšie stavebné kamene pre prípravu budúcich syntéz k dejinám Košíc.

Nadväzujúc na ciele projektu majú predložené texty analyzovať historické udalosti v Košiciach v 20. storočí z hľadiska zlomových medzníkov vo vývoji Košíc. Analyzovať pramene a nové poznatky k problematike a zhodnotiť situáciu v o vybranej oblasti dejín Košíc z pohľadu pred a po sledovanom historickom medzníku. Ak sa to podarilo, riešiteľský kolektív urobil ďalší krok k splneniu cieľov projektu.

Prof. PaedDr. Štefan Šutaj, DrSc.

1 Šutaj, Štefan (Ed.). *Košice a dejiny – dejiny Košíc*. Košice : UPJŠ, 2011.

2 Uličný, Ferdinand, st. – Magdoško, Drahoslav (Eds.). *Bitka pri Rozhanovciach v kontexte slovenských a uhorských dejín*. Košice : UPJŠ, 2012.

3 Ambrušová, Uršula – Fedorčák, Peter (Eds.). *Košice – inštitucionálna základňa kultúry, školstva a vedy*. Košice : UPJŠ, 2012.